

støtter talte med opfordringer om at "marchere til Capitol Hill". Trumps vicepræsident, Mike Pence, var især mål for demonstranternes vrede, og råbet "hang Mike Pence" gjaldede i Washingtons gader, mens der blev opsat en galge som symbol.

Dette, fordi vicepræsidentens rolle under certificeringen (godkendelse) af valgresultatet består i at lede stemmeoptællingen. Det er en ceremoniel rolle uden magt, men Trump mente – hvilket han fortalte sine ophidsede støtter – at Pence kunne have stoppet godkendelsesprocessen og sendt valgresultaterne tilbage til delstaterne. Senere blev mange hundrede demonstranter dømt for ulovligheder, og Trump har i sin valgkamp lovet at benåde "J6-patrioterne", som han mener er "politiske gidsler" bag tremmer.

Ud over at advare mod Trump vil demokraternes og Harris valgkampagne handle om at bakke op om retten til abort (der som tidligere nævnt blev afskaffet af Højesteret som en føderal ret gældende for hele USA i juni 2022, og som nu derfor afgøres i delstaterne). Harris vil fortsætte med, som Biden har gjort, at forpligte USA på NATO-samarbejdet og forsvaret af Ukraine efter Ruslands krig mod nabolandet. Harris vil også holde fast i Bidens slogan om, at *Democracy is on the Ballot*, og hun vil i særlig grad føre en kampagne for en udvidelse af velfærdsstatslige politikker, herunder lettelse og aflysning af studielån, mere hjælp til børnefamilier, en ambitiøs klimapolitik, en styrkelse af mulighederne for at alle i USA kan få en ordentlig sundhedshjælp samt fortsætte arbejdet med at styrke USAs infrastruktur.

I juni 2024 indførte afgående præsident Biden dog også – via et præsidentielt dekret – en midlertidig hård delvis lukning af grænsen for asylsøgere, hvis det daglige tal kommer over 2.500. Den opstramning

af udlændingepolitikken vil Kamala Harris fastholde frem til valgdatoen, også selvom den af partiets venstrefløj ses som et "knæfald over for Trump". Bidens begrundelse var, at Republikanerne i Kongressen havde blokeret for en immigrationsreform efter ordre fra Trump.

Fra nominering til det Hvide hus – præsidentvalget

Når nomineringen har fundet sted, kaster de to præsidentkandidater sig efterfølgende ud i en sædvanligvis særdeles hård valgkamp, som vi var inde på i forrige afsnit. Ved selve præsidentvalget benyttes valgmetoden flertalsvalg i enkeltmandskredse rundt om i delstaternes mange valgkredse, men desuden tilføjes endnu et element til udvælgelsen af præsidenten, og det er det såkaldte valgmandskollegium. For at blive valgt som præsident skal man vinde et flertal af de såkaldte *valgmænd* (elektorer).

For at forstå metoden, hvormed præsidenten i USA vælges, er vi foruden flertalsvalg i enkeltmandskredse og primærvalg altså også nødt til at forstå det såkaldte valgmandskollegium (nogle kalder det for valgmandssystemet). Det amerikanske præsidentvalg er nemlig helt specielt i den forstand, at den amerikanske befolkning ikke vælger deres præsident direkte, men derimod indirekte gennem en række valgmænd fra hver af delstaterne. Se figur 2.27. De enkelte valgmænd indgår i et såkaldt *valgmandskollegium* (*the Electoral College*), som er en gruppe mennesker, der udnævner præsidenten ved en ceremoniel begivenhed efter præsidentvalgets afholdelse.

Valgmandskollegiet har 538 medlemmer, svarende til antallet af sæder i Kongressens to kamre plus tre ekstra, der kommer fra Washington, D.C. (*District of*

Figur 2.27 Det indirekte præsidentvalg

Columbia). Det antal valgmænd, som de enkelte delstater i USA råder over, svarer til antallet af senatorer (2) og medlemmer af Repræsentanternes Hus, som delstaten har i alt. Antallet af medlemmer af Repræsentanternes Hus fastsættes på baggrund af delstatens folketal, som bliver fastlagt hvert tiende år i forbindelse med den officielle folkeoptælling (*the Census*). Den seneste census blev afholdt i 2020, og folkeoptællingerne fastlægger dels de enkelte delstaters folketal og demografiske udvikling, dels det antal politiske sæder i Huset, de 50 delstater hver især råder over i de kommende ti år.

Jo flere indbyggere en delstat har, desto flere valgmænd er den berettiget til. Ved folkeoptællingen i 2020 blev det for eksempel fastsat, at delstaten Californien frem til 2030 råder over 54 valgmandsstemmer, mens delstaten Mississippi kun råder over seks valgmandsstemmer. I hver delstat får den præsidentkandidat, som får relativt flest stemmer, alle valgmændene. En undtagelse er dog delstaterne Maine og Nebraska, hvor man nok benytter sig af flertalsvalg i enkeltmandskredse, men der er dog en mulighed for, at den præsidentkandidat, som taber i valgkredsene, alligevel kan få del i de to delstaters valgmandsstemmer, dersom kandidaten vinder et flertal af regulære stemmer i hele delstaten (*statewide*). Den regel har dog aldrig været i brug i de to delstater, fordi den præsidentkandidat, som har vundet flertallet af valgdistrikter, indtil videre har vundet flest

regulære (afgivne) stemmer.¹⁴ Præsidentkandidaten med et flertal af valgmandsstemmer (270 *electoral votes* eller flere) på valgaftenen vinder.

Der er flere forklaringer på valgsystemets konstruktion i USA og konstruktionen med valgmandskollegiet. Blandt andet var de mænd, der udarbejdede forfatningen, som tidligere nævnt, ikke helt trygge ved det demokratiske projekt – de frygtede et flertalsdiktatur. Det prøvede de at forhindre ved at indføre valgmandskollegiet, der i datidens øjne bestod af mere vise og oplyste mennesker (dengang kun mænd), der havde en mulighed for at træde ind og nægte at pege på den kandidat, som folket ellers havde peget på. Det er dog aldrig sket, at der har været tilstrækkeligt med valgmænd, som har nægtet at pege på den præsidentkandidat, som har vundet folkets opbakning, og i dag er det sådan, at den enkelte valgmand stort set altid peger på den præsidentkandidat, som delstaten har besluttet, at valgmanden skal pege på.

Problemet med indirekte valg med valgmænd er dog til stadig diskussion, og det skyldes naturligvis, at det normalt, men ikke altid, afspejler, hvem af præsidentkandidaterne der har fået flest stemmer. Clinton tabte for eksempel præsidentvalget i 2016, selv om hun fik 2.864.974 flere direkte stemmer i *the popular vote*, som det kaldes, end Trump. Men hun vandt ikke flest valgmandsstemmer, og derfor tabte hun valget.

¹⁴ http://archive.fairvote.org/e_college/me_ne.htm

Kritikerne finder på den baggrund valgmandssystemet udemokratisk og peger på, at det giver et lille antal (sving)stater uforholdsmæssigt megen magt, mens tilhængerne omvendt mener, at det beskytter de små delstater og sikrer, at disse bliver hørt i overensstemmelse med grundtankerne om pluralisme i den amerikanske føderation. Helt banalt peger Republikanerne på, at hvis præsidenten skulle vælges ved forholdstalsvalg, så ville de små delstaters stemme blive undertrykt, hvilket ville være at øve vold mod forfatningens ønske om delstaternes betydelige autonomi. Man ville således bevæge sig over i føderationstanken og væk fra konføderationstanken, hvilket ifølge Republikanerne ville være modsat forfatningsfædrenes grundindstilling.

Sikre stater og svingstater – nogle er røde, andre blå, meget få er noget andet

Som nævnt tidligere i kapitlet afgøres spillet om præsidentvalget reelt i en god håndfuld stater, det, vi kalder for de såkaldte *svingstater*. Svingstater defineres som stater, hvor udfaldet er usikkert, og de kaldes også ofte for "*Battleground States*", fordi det er hér, kampen mellem kandidaterne er hårdest. Endnu et kælenavn, som ofte benyttes, er "*Toss-Up States*", fordi resultatet hænger "oppe i luften" og dermed ikke er afgjort på forhånd.

De historisk "ægte svingstater" er der bare ni af, som vi her nævner med antallet af valgmandsstemmer i parentes: Colorado (10), Florida (30), Iowa (6), New Hampshire (4), New Mexico (5), Nevada (6), North Carolina (16), Ohio (17) og Virginia (13). Det betyder, at blot 107 valgmandsstemmer ofte har haft afgørende indflydelse på, hvem der skal sidde i Det Hvide Hus. Det skal dog siges, at i takt

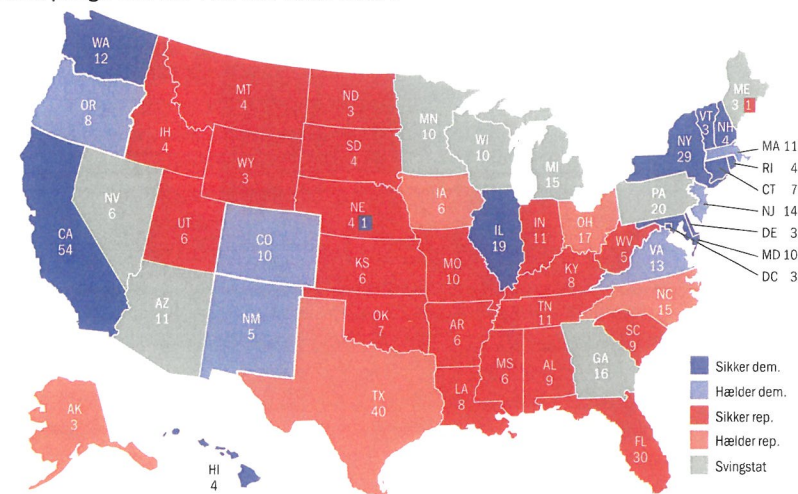
med den demografiske udvikling, som vi også var inde på i kapitel 1, så har der over de seneste årtier været betydelige demografiske forandringer i gang i mange af de amerikanske delstater.

Det betyder f.eks. at tidligere røde republikanske stater som Arizona og Georgia har bevæget sig over i gruppen af svingstater (både Arizona og Georgia valgte den blå, demokratiske Biden i 2020). I delstaten Arizona sker denne ændring, fordi der er en hastig befolkningsvækst i gang blandt delstatens ikke-hvide, især latinoer og gruppen af afrikansk-amerikanske vælgere, som oftere stemmer demokratisk end republikansk.

I Georgia har den populære demokratiske guvernørkandidat Stacey Abrams i flere år kæmpet med succes i delstatens store byer og forstadsområder, hvilket bl.a. førte til, at Demokraterne vandt staten ved præsidentvalget i 2020, men også at den demokratiske præst Raphael Warnock (praktiserende præst i Atlanta i samme kirke som Martin Luther King) vandt det vigtige senatsvalg i Georgia i 2022, der har betydet, at Demokraterne har kunnet holde fast i deres flertal i Senatet indtil valget i november 2024.

De såkaldte ”battleground states” (kamppladser) mellem Republikanerne og Demokraterne ved valget i 2024 synes at bestå af følgende syv delstater – med antallet af valgmandsstemmer i parentes: Michigan (15), Wisconsin (10), Pennsylvania (19), Arizona (11), Nevada (6), North Carolina (16) og Georgia (16). Muligvis vil Demokraterne også forsøge sig med at ”flippe” (i USA taler man om „at vende“ en stat, ”to flip a state”), dvs. vende Florida (30) væk fra Republikanerne og over til Harris og Demokraterne, men det vil blive meget vanskeligt. Florida er Trumps hjemstat, og han nyder en stor popularitet her.

Figur 2.28 Blå og røde – delstaterne har farver, mange har bekendt politisk kulør, prognose fra The Hill forår 2024

Kilde: The Hill: <https://elections2024.thehill.com/forecast/2024/president/>

Den mest "røde" (republikanske) delstat i Amerika er mormonernes hjemstat, Utah, hvor vælgerne har stemt republikansk i årtier. De traditionelt sikre republikanske stater er ud over Utah Alabama, Alaska, Arkansas, Idaho, Kansas, Kentucky, Louisiana, Mississippi, Montana, Nebraska, North Dakota, Oklahoma, South Carolina, South Dakota, Tennessee, Texas, West Virginia og Wyoming.

I gruppen af solide demokratiske, "blå" stater finder vi bl.a. Californien, Connecticut, Delaware, District of Columbia (Washington, D.C.), Hawaii, Illinois, Maine, Maryland, Massachusetts, New York, New Jersey, Oregon, Rhode Island, Vermont og Washington.

En af de demokratiske udfordringer ved, at mange af delstaterne er enten sikre blå eller røde, er, at de kun sjældent får besøg af en præsident eller præsidentkandidat

mere end en enkelt eller to gange i løbet af en valgkamp. Ja, nogle ser aldrig skyggen af en præsidentkandidat, men må stille sig til tåls med deres lokale kandidater, fordi de aldrig skifter politisk kulør. Disse delstater betegnes ofte "solid states" (sikre stater).

Kigger vi på forandringer i delstater, der bevæger sig væk fra det blå og over mod det røde, så er delstaten Ohio et godt sted at kigge hen. Ohio er placeret i rustbæltet og har traditionelt tilhørt gruppen af kerneblå demokratiske stater, ja de var endda betragtet som en del af Demokraternes "ubrydelige" blå mur ved valget i 2016. Her formåede Trump dog ikke bare at gennembryde den blå mur, men også at vinde både Ohio og flere andre rustbæltstater. Ohio har siden valget i 2016 været rødt og betragtes af flere eksperter i dag som en republikansk stat. De nuværende meningsmålinger i Ohio i sommeren 2024

vidner da også om et stort forspring til Trump over Harris, og Trumps valg af J.D. Vance som sin vicepræsidentkandidat styrker Trumps position i Ohio. Det gør det, fordi J.D. Vance er en populær politisk figur i Ohio, hvor han er valgt som US Senator. Ligeledes kan vi kigge mod Florida, som Trump og Republikanerne har vundet i både 2016 og 2020 – og i 2020 ganske komfortabelt. Derfor peger flere eksperter også på, at Florida ikke længere er en svingstat, men snarere en rød, republikansk stat, og vil forblive med at være det også ved valget i november 2024.

Den tidligere kampagnestrateg for Bill Clinton i 1990'erne James Carville forklarede de igangværende forandringer i mange amerikanske svingstater ved et interview i København tilbage i 2020.

"The Swing States are changing. You've got to understand something, the 2018 election had the highest voter turnout since the women's voting act. Suburban seats all over the country flipped. In northern New Jersey, suburban Philadelphia, Virginia, South Carolina, Oklahoma, Texas and all of Orange County California. Things are changing right before our eyes. Maybe Ohio is not a swing state but a red state, but North Carolina is definitely a swing state, Georgia a possible swing state, Texas a possible swing state, Arizona definitely a swing state. Politics seems like it's not changing but it's actually changing, it just requires a different lens to look at it in, and it changes in a way that diminishes the expertise that I meet, because we are entering into something I have never seen historically ... This time it is really different ... This politics is different."¹⁵

¹⁵ "Interview med James Carville" af Peter Brøndum 20. juni 2020.

2.5.4 Organisation og penge – uden begge dele kan man ikke vinde politiske valg i USA

Selve præsidentvalget står primært mellem to kandidater, hvilket skyldes en lang række faktorer. Bl.a. at det kræver en vel-smurt valgmaskine, med enorme mængder af penge og en kæmpe organisation og mange frivillige, at føre en seriøs og meget lang valgkamp i 50 delstater. I dette afsnit kigger vi på det fjerde centrale forhold ved politiske valg i USA.

Ud over de sædvanlige privatansatte, der organiserer vælgermøder, busser, plakater og praktiske foranstaltninger for kandidaten og dennes kampagneorganisation, kræver det også i et så stort land som USA bunker af frivillige, der arbejder ofte ulønnet med opgaver som transport, forplejning og anden logistik.

De frivillige kan for eksempel bemande de såkaldte *phonebanks*, som fortsat bruges i amerikansk politik. Phonebanks er kortteker over vælgernes telefonnumre, der bliver brugt som basis for opringninger, hvor frivillige argumenterer for, hvorfor deres kandidat er den bedste. Derudover er såkaldte *robocalls*, der nu også benytter sig af kunstig intelligens (AI), blevet almindelige. AI-genererede opkald med elektroniske stemmer er en del af en øget digital kommunikationsindsats, og budskabet vil ofte være af negativ karakter (om modstanderen). Andre eksempler på frivilligt arbejde er dør-til-dør-kampagner, som anvendes i stor stil i svingstaterne, men ikke i de sikre stater, da vi her har at gøre med mandskabstungt arbejde.

Men alt dette er ikke nok til at vinde længere. De nye og let manipulerbare digitale kampagner plus tv spiller den største rolle. Det kunne man allerede konstatere i 2016, hvor Trump havde færre penge, dårligere organisering og færre frivillige i

I en amerikansk præsidentvalgkamp eller i forbindelse med et valg til Kongressen kræves en stor organisation med mange penge i ryggen og mange frivillige ude på gaderne. Her ses en af de såkaldte "Knock on a stranger's door to talk politics" arrangeret af Demokraterne i delstaten Minnesota.

valgkampen, men alligevel vandt over Hillary Clinton, hvis kampagne både var velorganiseret og spækket med dollars og frivillige. Det fik efterfølgende mange til at konkludere, at penge ikke vinder præsidentvalg i USA i sig selv, hvilket heldigvis er sandt, men Trumps „kendisfaktor“ gav ham enorm eksponering i alle medier i 2016, hvilket han fortsat nyder gavn af i 2024. I 2020 under coronapandemien var Trump den siddende præsident og havde en stort set 100 procent *name recognition* – dvs. alle vidste, hvem han var – men af den grund var han også mindre set som „rebel“ og mere som „siddende magtfaktor“.

Trump's evne til få opmærksomhed fra medierne er imidlertid fortsat betydelig og har en uvurderlig betydning for hans

base. Den republikanske kandidat har også fortsat succes i sin fanbase ved sine *rallies* (de store valgmøder), der følger et fast mønster, hvor Trump kritiserer medierne, eliterne i Washington, *The Deep State*, *Lawfare* og ofte kaldte den afgående præsident Joe Biden for den dårligste præsident nogensinde. Tilnavnet *Sleepy Joe*, som Trump flittigt kaldte Biden i 2020, er sendt på pension, efter at den demokratiske modstander blev skiftet ud og erstattet med Kamala Harris, men Trump taler fortsat en del om, at USA er i en døds spiral mod afgrunden, og at han alene kan genrejse den svage og hendøende supermagt. USA vil synke ned i glemslen, advarer han, og han har også understreget, at han vil hævne landets ydmygelse som præsident og vil give de undertrykte masser en ny stemme. "I am your retribution", forsikrer han om – altså at han repræsenterer hævn og oprejsningen. Efter at Harris blev hans modstander, fremhæver Trump også flittigt, at den demokratiske vicepræsident ikke bare hænger på "alle Bidens fejltagelser", men at hun også er

både inkompetent, ubegavet og den mest venstreorienterede ("liberale") præsidentkandidat nogensinde.

Trump bruger også sit eget liv i sin valgkamp. Det kunne man især se efter en dom i foråret 2024, hvor den tidligere præsident blev fundet skyldig i 34 kriminelle anklager om at forfalske forretningsdokumenter med det formål at betale tys-tys-penge til en pornostjerne, han angiveligt havde haft sex med. Betalingen fandt sted før valget i 2016, hvor Trump ønskede at skjule sagen for vælgerne. I den forbindelse har Trump udtalt: "If they can do it to me, they can do it to you" – altså med andre ord, at han kæmper på vegne af alle dem, der følger sig dårligt behandlet og uskyldigt dømt i retssystemet.

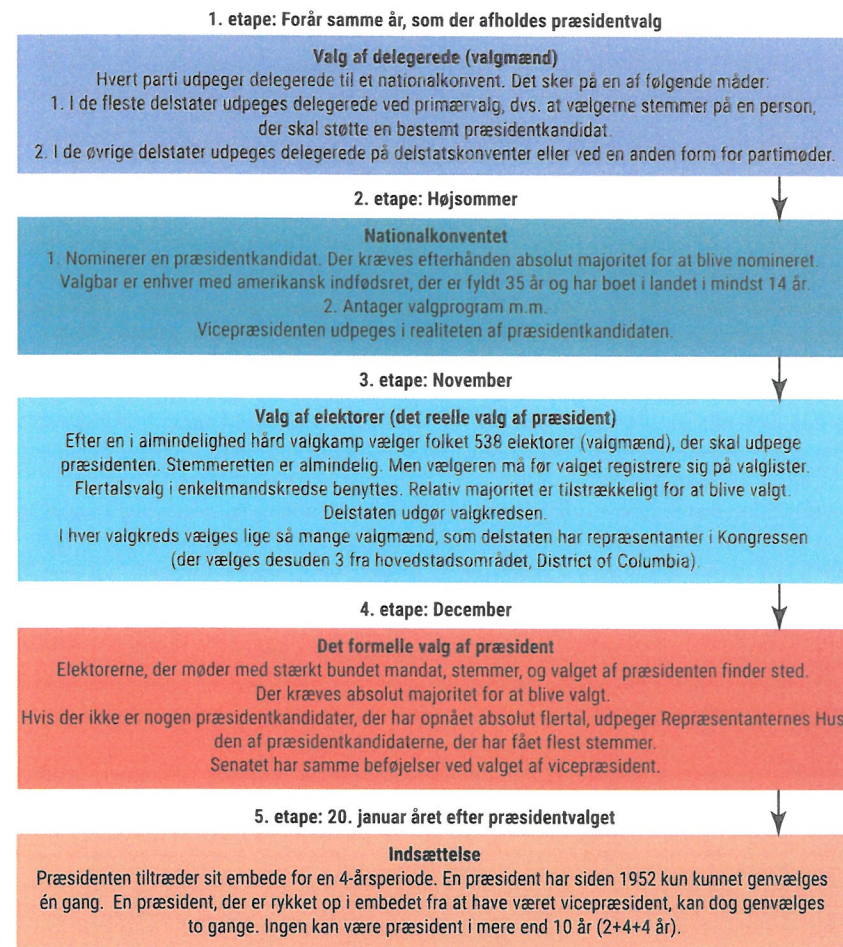
Tilbage ved præsidentvalget i 2020 fandt Trump-kampagnen også ud af, at han ikke fik lige så megen "gratis" medieeksponering, som man fik i 2016, især på tv og i de store aviser. På sociale medier blev Trump godt nok efter nogle år i kulden lukket ind igen på X (der før hed Twitter), Instagram og Facebook efter en udelukkelse i forbindelse med al balladen efter valget i 2020. Trump og hans kampagne blev beskyldt for at bruge de gamle sociale medier til at fremføre løgne om, at Joe Bidens valgsejr byggede på fusk – f.eks. ulovlige stemmer – og at dette kunne lede til vold. Derfor blev Trump udelukket fra X og Facebook, men tre år senere vendte han tilbage. Da den tidligere præsident i mellemtiden havde stiftet sit eget sociale medie, Truth Social, havde han forpligtet sig til at bruge dette sociale medie mest op til og under valgkampen i 2024. Og med kun 2 millioner brugere er Truth Social mest et Trump-ekkokammer og meget mindre end de gamle sociale medier. I sammenligning har X i foråret 2024 ca. 450 millioner brugere om måneden, og Face-

book har lige under 3 milliarder brugere.

Men hvad Trumps kampagne har mistet på de sociale medier, har de vundet på egen organisering. Den republikanske kampagne er langt mere velsmurt end for otte år siden og har sit organisatoriske hovedkvarter i Mar-a-Lago – Trumps country club og hjem i Florida. Trump har også rensat ud i rækkerne i partiets hovedbestyrelse, RNC (*The Republican National Committee*). Kampagnen har også opgraderet med de nyeste teknologiske sociale medie-strategier, med AI og med en daglig brug af især den særlige Trump app, hvor dem, der har meldt sig, får adskillige personlige notifikationer og beskedder hver dag via appen på mobil.

Og pengene er fulgt med i begge de store partiers kampagner. Afgående præsident Joe Bidens kampagne indsamlede næsten 195 millioner dollars fra 1. januar 2021 til 30. april 2024, mens Donald Trumps kampagne indsamlede til sammenligning lidt over 124 millioner dollars fra 15. november 2022 til 30. april 2024. Vicepræsident Kamala Harris er demokraternes præsidentkandidat, og hun vil have adgang til de kampagnemidler, som allerede er indsamlet til Biden, da hun var en del af "The Ticket" Biden and Harris. Derudover har det vist sig, at Harris er endda en meget dygtig fundraiser. Allerede i de første 24 timer efter hun modtog støtten fra Biden som den bedste egnet til at bære demokraternes præsidentkandidatur, indsamlede hun 55 millioner dollars. I alt indsamlede Harris 300 millioner dollars i løbet af blot tre uger, hvilket er det højeste beløb nogensinde i USA's politiske historie. Biden modtog 71 millioner dollars fra individuelle bidrag, sammenlignet med Trumps 1 million dollars. Bidens primære kampagnekomite indsamlede over 180 millioner dollars, mens Trumps indsamlede omkring

Figur 2.29 Vejen til Det Hvide Hus

120 millioner dollars fra 1. januar 2023 til 30. april 2024.

Begge kampagner har mange frivillige under fanerne og bruger ”micro targeting” på sociale medier, hvor kernevælgerne rammes præcist med digitale annoncer, der bruger simple og letforståelige budskaber, som er tæt på at være skræddersyet til den enkelte, og som oftest bruger

vælgerens eget navn, f.eks. i sms'er. Trump bruger fortsat *MAGA* som sit hovedslogan i 2024 (forkortelsen af *Make America Great Again*) som en opdatering af hans slogan fra hans første kampagne i 2016, der også danner basis for en slags løst organiseret konservativ græsrodsbevægelse med oceaner af merchandise, der sælges ved alle Trumps rallies.